

Corona drukt stempel op huishoudensvorming

De coronapandemie heeft een directe invloed op de Nederlandse demografie, minder migratie, meer sterfte, maar wat doet het met de huishoudensvorming en waar komt dat door?

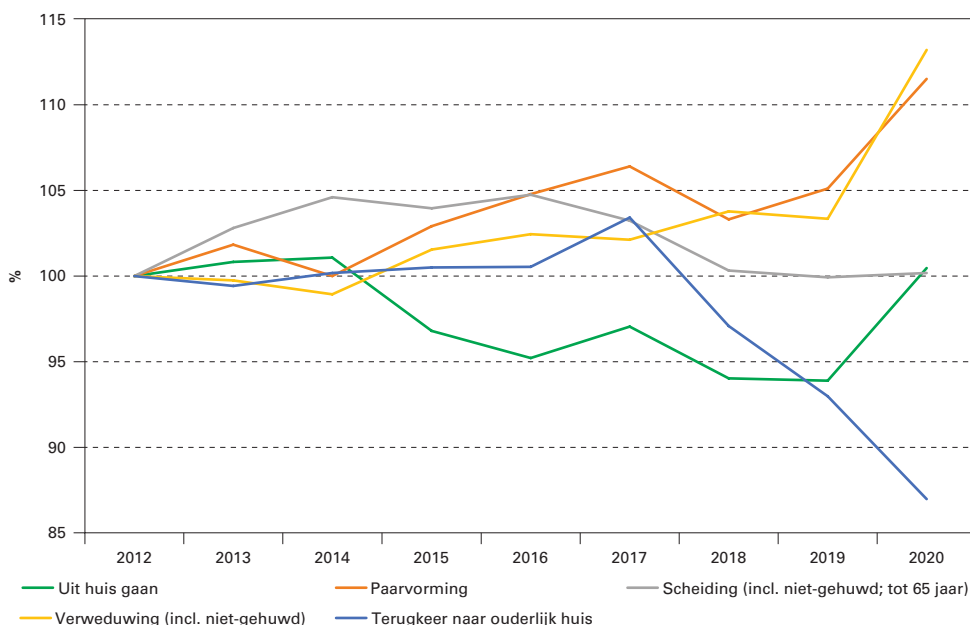
Door het uitbreken van de coronapandemie was 2020 een uitzonderlijk jaar voor de Nederlandse demografie. Er overleden tien procent meer mensen dan verwacht in 2020, terwijl er 48 duizend minder mensen immigrerden dan in het jaar ervoor. Minder bekend is dat de coronapandemie ook de Nederlandse huishoudensvorming niet onberoerd heeft gelaten. De onderstaande figuur brengt dit duidelijk in beeld: door de hogere sterfte raakten meer mensen verweduwd, meer stellen gingen samenwonen en meer kinderen gingen uit huis dan in voorgaande jaren. Het effect van de pandemie op de verhoogde verweduwing is goed te begrijpen, maar hoe zit het met de andere twee huishoudensovergangen? Een voor de hand liggend mechanisme bij huishoudensvorming is de beschikbaarheid van woonruimte. Als er meer woningen beschikbaar zijn, is het makkelijker voor een jongere om uit huis te gaan of voor stellen om te gaan samenwonen als geen van beiden bij de ander in kan trekken. Door de afgenomen immigratie en, in mindere mate, de toegenomen sterfte, was er in 2020 een tijdelijke daling van het woningtekort. Mogelijk konden mensen daardoor makkelijker een passende woning vinden om naar toe te verhuizen. Het aantal personen dat verhuisde steeg met bijna 60 duizend ten opzichte van 2019. Deels kwam die stijging op het conto van extra jongeren die uit huis gingen (+16 duizend) en van extra stellen die gingen samenwonen (+18 duizend).

zend). De stijging in het aantal stellen dat ging samenwonen trad alleen op bij stellen die in een (voor hen) nieuwe woning trokken.

Een andere manier waarop de pandemie de huishoudensdynamiek kan hebben beïnvloed, is het vervallen van de eindexamens. Het aantal geslaagde eindexamenkandidaten aan havo en vwo lag in 2020 10 procent hoger dan in 2019 (+8 duizend). Het aantal studenten dat begon aan het hbo en wo steeg nog harder, met respectievelijk 12 en 14 procent, mogelijk omdat jongeren door de pandemie geen tussenjaar namen. Dat kan hebben bijgedragen aan de stijging van het aantal kinderen dat uit huis ging, omdat studeren een belangrijke reden is om het ouderlijk huis te verlaten. Ook kunnen de psychologische impact van de pandemie en de daarop volgende restricties tot gedragsveranderingen hebben geleid die doorwerkten in de huishoudensontwikkeling. Er kwam een grotere focus op het huiselijke: meer mensen gingen klussen, meer mensen namen een huisdier, meer stellen besloten tot gezinsuitbreiding. Bij de toename van het aantal stellen dat ging samenwonen kan dit ook een rol hebben gespeeld.

In 2021 waren er meer versoepelingen in het coronabeleid waardoor bijvoorbeeld de immigratie weer kon aantrekken en het saldo van de buitenlandse migratie weer gelijk was aan

Tijdsontwikkeling van aantal huishoudensovergangen (2012=100)



Bron: CBS. Noot: een huishoudensovergang is een gebeurtenis waarbij de huishoudenspositie van een persoon verandert, bijvoorbeeld van thuiswonend kind naar alleenstaand.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/



Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur Juil Spaan, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	https://nidi.nl/demos
Abonnementen	gratis
Druk Opmaak	Koninklijke Van der Most www.up-score.nl

dat van 2019. Ook is het aantal mensen dat verhuisde, vooral binnen de gemeente, afgenomen. De impact van corona op de bevolkingsontwikkeling is daarmee afgezwakt. De verwachting is dat die afnemende invloed ook zal gelden voor de huishoudensdynamiek. In de Huishoudensprognose van het CBS wordt daarom verondersteld dat ons gedrag de komende jaren weer meer zal gaan lijken op dat van kort vóór de coronapandemie. De komende jaren moet blijken of dat inderdaad het geval is.

Lenny Stoeldraijer, Centraal Bureau voor de Statistiek, e-mail: l.stoeldraijer@cbs.nl

LITERATUUR:

- Stoeldraijer, L., S. te Riele, C. van Duin en P. van der Reijden (2021) Huishoudensprognose 2021-2070: Groei aantal huishoudens houdt aan, *Statistische Trends*.